

njegovo. Niti v visoki starosti se ni mogel ločiti od ljubljenega svojega zavoda, ko so njegove dušne in zlasti telesne moči že pojemale, in da ravno je obnemagal na prižnici, zgrudil se pred oltarjem in so ga našli tudi na ulici pred zavodom ležati, kadar je preveč napenjal svoje moči, vendar svojih poslov v samostanu ni hotel popustiti, dokler ga niso razmere k temu prisilile. Dokler je bilo njegovo blago srce, bilo je za samostan šolskih sester, in če je mogel kaj storiti, bodi si za zavod, bodi si za sestre, nikdar niso zastoj trkale na njegovo očetovsko srce. In kakor je Jonatan mlademu svojemu prijatelju Davidu djal: »Vse ti storim, karkoli mi porečeš;« prav tako je bil Kosar voljen storiti za mladi zavod vse, karkoli bi mu utegnilo koristiti.

Gospodarske stvari.

Kompóst.

(Dalje.)

Teh in še drugih tvarin, vsebino mora poznati, kdor hoče napravljati dober kompost. Zbirati je pa vse dobro. Razmotrjmo nekoliko vrednost in porabo navedenih tvarin za kompost, da si so nekatere manj, druge več vredne. Žaganje n. pr. ima vrlo malo mineraličnih snovij, katere bi rastlinam bile hrana; vendar pa je žaganje tvarina za kompost velike vrednosti. Ono pomnožuje kompost in daje obilo, kar sicer ni za rastlinsko hrano, ki pa jako ugodno vpliva vsled razvijajoče se ogljikove kisline, katera težko razpadajoče mineralične tvarine hitreje raztaplja; torej tako rekoč rastlinam ugodneje pripravlja in n. pr. po vinogradih zemljo rahlo ohrani. Kako vrednost ima žaganje za kompost vsled razstapljanja mineraličnih snovij, kaže nam pri porabi koščene moke. Ako se n. pr. koščena moka dobro z žaganjem zmeša, vse to z gnojnico zmoeči ter na kup spravi, tako par tednov ležati pusti, potem posuši in raztrosi, dobi se po poskusih prof. Lehmana v Monakovem n. pr. dvojna množica rži, kakor pa, ako se s samo koščeno moko brez žaganja gnoji. Enak vpliv ima žaganje tudi v kompostu.

Enak vpliv ima stelja od listovcev, kakor tudi plevele rastline, sploh vse tvarine, ki imajo manj ali več organskih snovij. Te tvarine pa imajo tudi snovi, ki so rastlinska hrana, n. pr. stelja od listovcev ima precej dušca, suhe koprive imajo veliko dušca pa tudi precej fosforove kisline; mah ima tudi precej dušca; fižolove luščine, tropine od grozdja itd. imajo veliko kalija in precej dušca.

Saje so gnojilo, ki imajo tudi obilo dušca, posebno od premoga ga imajo petkrat toliko, kakor živinski gnoj, ob enem pa blizu dvakrat toliko fosforove kisline. Seveda se morajo saje, predno se rabijo za gnojenje, redno kompostirati.

Živinski gnoj se sicer redko spravlja na kompost. Pač pa naj bi prišel ves gnoj iz stranišča tje. V tem se mora ves dušec ohraniti in sicer najbolje za zeleno galico (Eisenvitriol). Razvijajoči amonijak se lahko izpuhti. Amonijak je tisti plin, ki v hlevih in straniščih tako v nos bode. Veže se amonijak z žvepleno kislino. S samo žvepleno kislino vezati ga pa ni varno, kjer so stranišča s cementom zidana. Žveplena kislina cement preveč oškoduje. Bolj varna je žveplena kislina, ki je v malcu ali kajnitru, ali najbolje še ona, ki je v železni galici. Žveplena kislina zelene galice veže amonijak, železni okisec pa postane prost in je rastlinam škodljiv. V kompostu se pa okisi železni okisec kmalu v železni okis in postane takó celo koristen. Zeleno galico pa z

namenom, da se veže amonijak, na gnoj potresati, ki se neposredno rastlinam daje, pa je zaradi nastajajočega železnega okisca, ki nima časa se okisiti, celo škodljivo. Zelene galice zadostuje na stranišču za jednega človeka na dan 10 gr, ki se najbolje v 1-6 delov vode raztopijo.

Gnoj iz stranišča ima razmerno z drugimi redilnimi snovmi največ dušca, ki pa torej razun pri rastlinah, od katerih se bolj listje prideluje, ne koristi popolnoma vsled pomanjkanja drugih snovij. Bolje ga je tedaj spravljati na kompost, nego ga neposredno rabiti. Kompost se pa z njim zdatno zboljša, deloma, ker dobi po njem obilo redilnih snovij, deloma pa tudi gliv bakterij, ki povzročujejo vrenje v kompostu, razpad organskih snovij in premembo amonijaka v solitarno kislino.

Kurjek, golobinjak itd. je tudi izvrsten gnoj, ali redko ga je toliko, da bi bilo vredno samega rabiti. Spravi se naj na kompost, katerega zboljša, v katerem se enakomerno razdeli in pri pravem ravnanju nič ne zgubi. Gnojnice, ki imajo največ dušca, tudi primanjkuje razmerno fosforove kisline, torej se dušec gnojnice tudi popolnoma ne izkoristi pri neposredni porabi. Vsa gnojnica, katera se ne rabi za enakomerno namakanje gnojja, spravlja naj se na kompost, da tega z redilnimi tvari namo bogati, enakomerno ga namaka, ob enem pa, da pridejo po njej tudi glive v kompost, katere povzročujejo pretvorbo organskih snovij ter prevajanje amonijaka v solitarno kislino. V gnojnici je pa tudi odveč vode, okoli 982 ‰. Ako jo kam dalje vozimo, pride vožnja primeroma draga, ker vozimo v 1000 kg gnojnice celih 982 kg vode. (Dalje prih.)

Žitne cene v Mariboru od 12. do 19. jan. 1895.

Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 40 kr., rž 4 fl. 10 kr., ječmen 4 fl. 20 kr., oves 3 fl. 20 kr., turšica ali koruza 5 fl. 30 kr., proso 4 fl. 50 kr., ajda 4 fl. 20 kr. in fižol 7 fl. 30 kr.

Sejmovi. Dne 26. januarja v Poličanah (svinjski sejem). Dne 28. januarja v Vojniku in Artičah. Dne 1. februarja v Radgoni, Mariboru in Jurklostru.

Dopisi.

Od Kapele blizu Radgone. (Občni zbor) našega bralnega društva se je 13. t. m. prav dobro obnesel. Prostori so bili prenapolnjeni. Nekaterim »Bračkijancem« seveda ni bilo vse po volji in so že gotovo tolažbe iskali pri svojem »blagem orehovem očetu«. Naši vrli pevci so si zopet rešili čast. Najzanimivše točke vsega vsporeda pripravil nam je mešani pevski zbor, ki ob velikih praznikih navadno v cerkvi popeva v čast božjo; tokrat je pa tudi narodu v čast javno nastopil. Poročilo o odborovem delovanju je kazalo, da se je odbor zavedal svojih dolžnostij ter skrbel za raznovrstno podučljivo, zanimivo in pošteno berilo, zraven tega pa tudi dobro gospodaril z društvenimi denarji. Pridobil si je popolno zaupanje ter bil enoglasno zopet voljen. Izrekla se je tudi srčna zahvala vsem blagim podpornikom; zahvaljujemo se njim še tukaj javno in jih prosimo, naj nam bodo tudi v tem letu naklonjeni! Na željo zavednih mož smo se po zborovanju podali k g. Rudolfu Horvatu; ondi smo se pri navdušeni slov. besedi in lepi pesmici zabavali prav po domače in pošteno. Nekateri nemčurske šeme so hotele sicer ves lepi red motiti, toda zaman. Pokazalo se je, kako se Slovenec vé veseliti v poštenu družbi brez plesa, ki le povspesuje pohujšanje naše slov. mladine in jo večinoma